

SPOJENIE VO FRONTOVOM TYLE

Jedna z podmienok úspešného splnenia úloh útočnej alebo obrannej operácie frontu je závislá od kvality tylového zabezpečenia, ktorá je priamo podmienená nepretržitým velením tylovým útvarom, zväzkom a zariadeniam (TÚZZ) a je zabezpečené včasným a spoľahlivým spojením.

Na organizáciu spojenia vo frontovom tyle má bezprostredný vplyv dislokácia TÚZZ, stanovený čas ich zmobilizovania a začlenenia do operačnej zostavy podľa predurčenia na plnenie úloh.

Na zaujatie operačnej zostavy TÚZZ sa určuje frontové tylové pásmo, ktoré je ohraničené zo stran hranicami armád prvého sledu a z tyla určenou tylovou hranicou. Hĺbka tylového pásma frontu pri začatí operácie môže dosahovať 500 aj viac kilometrov. V priebehu útočnej operácie môže dosahovať 1000 aj viac kilometrov.

Hlavnou úlohou frontového tyla je organizovať, riadiť a realizovať tylové zabezpečenie vojsk frontu. Zloženie frontového tyla nie je stálé, ale je závislé od zloženia vojsk frontu a úloh tylového zabezpečenia.

Značné množstvo tylových útvarov, zväzkov a zariadení (cca 400—500) je rozmiestňované na veľkej rozlohe, čo kladie mimoriadne nároky na zabezpečenie velenia. Velenie frontovému tylu uskutočňujeme z tylového veliteľského stanovišťa, ktoré sa môže rozvíjať 25 až 30 km od veliteľského stanovišťa frontu. Na tylovom veliteľskom stanovišti sa rozmiestňuje štáb tyla frontu, správy špeciálnych vojsk a služieb, ktoré sú podriadené zástupcovi veliteľa frontu pre tylo — náčelníkovi tyla a ostatné orgány, ktoré sa rozmiestňujú na VS (ZVS).

Okrem toho na tylovom veliteľskom stanovišti frontu sa rozmiestňujú oddelenia

MTZ správ špeciálnych vojsk, štáb vyzbrojovania a správy podriadené zástupcovi veliteľa pre výzbroj.

Tylovým útvarom, zväzkom a zariadeniam velí zástupca veliteľa frontu pre tylo — náčelník tyla priamo, prostredníctvom štábu a náčelníkov špeciálnych vojsk a služieb. Pre zabezpečenie velenia zriaďujeme spojovaciu sústavu tyla frontu.

Spojovacia sústava tyla frontu je nedeľiteľná časť systému velenia TÚZZ, ktorá tvorí súhrn navzájom prepojených, čo do úlohy, miesta a času činnosti spojovacích uzlov a spojov rôzneho predurčenia, rozvinutých podľa jednotného plánu na riešenie úloh zabezpečenia velenia. Túto **spojovaciu sústavu môžu tvoriť:**

- spojovací uzol TVS frontu a spojovacie uzly miest velenia TÚZZ,
- pomocné spojovacie uzly frontového tyla,
- priame spoje medzi spojovacími uzlami miest velenia,
- smery pripojenia spojovacích uzlov miest velenia na pomocné spojovacie uzly,
- orgány riadenia spojenia,
- orgány a zariadenie MTZ,
- záloha spojovacieho náčelníka frontového tyla.

Spojovací uzol tylového veliteľského stanovišťa

Spojovací uzol tylového veliteľského stanovišťa frontu je hlavným uzlom spojovacej sústavy frontového tyla. Je určený na zabezpečenie spojenia zástupcovi veliteľa frontu pre tylo — náčelníkovi tyla, štábu tyla, zástupcovi veliteľa pre výzbroj, štábu vojsk a služieb s nadriadeným štábom, VS frontu, tylovými veliteľskými stanovišťami

armád, zväzkov a útvarov priamej podriadenosti, veliteľmi a štábmi tylových útvarov, zväzkov a zariadení. Spojovací uzol je rozmiestňovaný spravidla uprostred TVS.

Spojovací uzol TVS frontu spravidla **tvorí:**

- miesto riadenia spojovacieho uzlu,
- rádiové stredisko,
- stredisko tvorby kanálov,
- telegrafné a telefónne stredisko,
- stanica poľného poštového spojenia,
- stredisko elektrického napájania,
- technicko-opravnáreňská skupina,
- prístavacia plocha pre vrtulníky,
- stredisko automatizácie velenia.

Miesto riadenia spojovacieho uzla je určené pre centralizované riadenie činnosti ostatných stredísk spojovacieho uzla TVS pri rozvíňovaní, zabezpečovaní spojenia, zvinovaní a premiestňovaní do nového priestoru. Toto miesto tvorí pracovisko náčelníka spojovacieho uzla (veliteľa spojovacieho útvaru), dozorného spojovacieho uzla a pracovisko pre kontrolu priechodu informácií spojovacou sústavou.

Rádiové stredisko je určené na zabezpečenie priameho rádiového spojenia zástupcov veliteľa frontu pre tylo — náčelníkovi tyla a jeho štábu s nadriadeným štábom tyla, s veliteľom a štábom frontu, s tylovými veliteľskými stanovišťami zväzkov, zväzkov a útvarov priamej podriadenosti frontu, s veliteľmi a štábmi tylových útvarov, zväzkov a zariadení.

Prostriedky, ktoré patria do zostavy tohto strediska sú organizačne a technicky združené do rádiového vysielacieho a rádiového prijímacieho strediska.

Rádiové prijímacie stredisko je spravidla zložené z radioreleovej stanice RDM-12, prijímacích rádiových prevádzkárň PRP-4p a RPS-II, veliteľskej rádiovkej stanice R3 AMT. Na rádiovom prijímacom stredisku sa uskutočňuje príjem a vysielanie informácií v rádiových sieťach a smeroch so sluchovým príjmom a ručným vysielaním, vytváranie diaľkopisných a rádiotelefonných kanálov a ich odovzdanie prevádzkárňam telefónneho a telegrafického strediska alebo prevádzkárň 8. oddelenia štábu. Z rádiového prijímacieho strediska sa uskutočňuje diaľkové ovládanie rádiových vysielateľov umiestnených na rádiovom vysielacom stredisku.

Rádiové stanice tohto strediska umiestňujeme mimo TVS na vzdialenosť 5—10 km. [Umiestnenie strediska na uvedenú vzdialenosť

lenosť je nevyhnutné preto, aby sa zabránilo alebo sťažilo zistenie TVS rádiovým prieskumom nepriateľa.] Rádiová stanica RDM-12 je určená na diaľkové ovládanie rádiových vysielateľov.

Stredisko tvorby kanálov prijímá kanály od veliteľského stanovišťa frontu a oporného spojovacieho uzla a zriaďuje rádioreleové spoje s pomocnými spojovacími uzlami frontového tyla, prípadne priame spoje k tylovým útvarom, zväzkom a zariadeniam. Pripojenie TVS na opornú spojovaciu sieť a na VS frontu uskutočňujeme prostriedkami spojovacieho sväzku diaľkových spojov. Pre zriadenie viackanálových spojov a vytvorenie telegrafných kanálov sú do strediska začlenené prevádzkárne NOT a TOT.

Telegrafné stredisko je určené na zabezpečenie diaľkopisného utajeného a neutajeného spojenia. Okrem toho zabezpečuje vnútorné telefónne spojenie na TVS frontu.

Do zostavy tohto strediska môžu byť začlenené prevádzkárne ZAS, SUR-M, automatická telefónna ústredňa a niekoľko kábelových súprav K-20-A. Telefónne stredisko rozmiestňujeme priamo na TVS frontu spravidla v strede voči ostatným prvkom spojovacieho uzla.

Stanica poľného poštového spojenia zabezpečuje príjem, odosielanie, evidenciu a doručovanie bojových dokumentov a poštových zásielok adresátom na tylovom veliteľskom stanovišti frontu. Stanicu tvorí prevádzkárň poľného poštového spojenia a pohyblivé spojovacie prostriedky. Umiestňuje sa na okraji TVS pri prízjazdovej ceste.

Prístavaciu plochu pre vrtulníky umiestňujeme do 5 km od tylového veliteľského stanovišťa frontu. Je nutné dodržať pravidlo, aby medzi stanicou poľného poštového spojenia a prístavacou plochou bola komunikácia.

Stredisko elektrického napájania je určené na centrálné elektrické napájanie prevádzkárň spojovacieho uzla, mimo rádiových staníc na rádiovom vysielacom stredisku.

Technicko-opravnáreňská skupina zabezpečuje bezporuchovú prevádzku spojovacích prostriedkov uzla TVS frontu. Do jej zostavy sú začlenené pohyblivé spojovacie dielne M-3.

Nedeliteľnou súčasťou spojovacieho uzla sú aj spojovacie zariadenia a prostriedky trvalo zabudované do veliteľsko-štábných pracovísk. Strediská spojovacieho uzla a veliteľsko-štábné pracoviská sú prepojované viacžilovými káblami.

Organizácia rádioreléového, linkového a poľného poštového spojenia vo frontovom tyle

Rádioreléové spojenie je základným druhom spojenia, ktoré zabezpečuje velenie vo frontovom tyle. K tomu je využívaná stacionárna oporná spojovacia sieť, poľná oporná spojovacia sieť a pomocné spojovacie uzly frontového tylu.

Využitie stacionárnej opornej spojovacej siete na zabezpečenie spojenia z TVS frontu je závislé od rozsahu jej vybudovania v priestore zaujímajúcej operačnej zostavy na vlastnom území a kapacity kanálov medzi jednotlivými stacionárnymi opornými spojovacími uzly.

Túto sieť spravidla využívame na spojenie z tylového veliteľského stanovišťa frontu s nadriadeným štábom tylu, a to neutajeným a utajeným telegrafným kanálom. Okrem toho sa stacionárna spojovacia sieť využíva na zabezpečenie spojenia medzi miestami velenia frontu. Spojenie s tylovými veliteľskými stanovišťami zväzov a s priamo podriadenými zväzkami frontu uskutočňujeme na kanáloch stacionárnej opornej spojovacej siete cez príslušné veliteľské stanovišťa.

Kvalita uvedeného spôsobu zabezpečenia rádioreléového spojenia s tylovými veliteľskými stanovišťami armád bude závislá od kapacity kanálov tejto spojovacej siete. Skúsenosti z operačných cvičení potvrdzujú, že sa jedná o ťažkopádny a menej spoľahlivý spôsob spojenia.

Po rozvinutí poľnej opornej spojovacej siete frontu sa síce kapacita kanálov z TVS zvýši, ale myslím, že kvalita spojenia medzi tylovými veliteľskými stanovišťami frontu a armád sa prakticky nezmení. Príčinu vidím v tom, že kanály prechádzajú cez spojovacie uzly veliteľských stanovišť frontu a armády. Spojenie je pomalé a prenos informácií je zdĺhavý. Táto skutočnosť bola potvrdená aj na cvičení Palcát-86.

Skvalitniť toto spojenie je podľa môjho názoru možné, vylúčením spojovacích uzlov veliteľských stanovišť frontu a armád a pripojením tylových veliteľských stanovišť na poľnú opornú spojovaciu sieť frontu. Tým by sa podstatne zjednodušil a skvalitnil spôsob zabezpečenia spojenia medzi uvedenými miestami velenia. Pripojenie TVS frontu na opornú spojovaciu sieť môže zabezpečovať spojovací zväzok diaľkových spojov.

Rádioreléové spojenie s TÚZZ, ako i s útvarmi, zväzkami a zariadeniami výzbrojného úseku zabezpečuje jednotka diaľ-

kových spojov spojovacieho útvaru tylu frontu.

Rádioreléové spojenie vo frontovom tyle spravidla budujeme systémom pomocných spojovacích uzlov. V tylovom priestore frontu možno zriadiť 4–5 pomocných spojovacích uzlov. Systém rádioreléového spojenia frontového tylu musí nadväzovať na poľnú opornú spojovaciu sieť frontu.

Hlavný dôraz pri zabezpečovaní rádioreléového spojenia vo frontovom tyle sa kladie na spojenie s frontovými zväzkami materiálneho zabezpečenia, frontovou tylovou základňou a zväzkom potrubnej dopravy pohonných hmôt. Uvedené zväzky sú pripojované vlastnými rádioreléovými prostriedkami na príslušné pomocné spojovacie uzly frontového tylu. Na rádioreléových spojoch zriaďujeme minimálne 1 až 2 neutajené kanály a jeden pre šifrové diaľkopisné spojenie.

Rádioreléové spojenie k ostatným tylovým útvarom, zväzkom a zariadeniam, ktoré nemajú rádioreléové prostriedky je možné zabezpečiť prostriedkami jednotky diaľkových spojov spojovacieho útvaru tylu. Na týchto spojoch sú spravidla zriaďované 1 až 2 neutajované kanály. V prípade, že zväzok má šifrové pracovisko, môžeme zriadiť telegrafný kanál pre šifrové spojenie.

Spojenie medzi spojovacím uzlom TVS frontu a pomocnými spojovacími uzlami frontového tylu sa organizuje viackanálovými rádioreléovými stanicami. Zabezpečenie spojenia s TÚZZ sa realizuje postupne, ako sú začleňované do operačnej zostavy.

Pre zabezpečenie **linkového spojenia** vo frontovom tyle využívame stacionárnu vojenskú linkovú sieť a linkové okruhy prenajaté od Federálneho ministerstva spojov. Linkové spojenie zaisťujeme z TVS frontu na tylové veliteľské stanovišťa podriadených zväzov a zväzkov. Medzi tylovými veliteľskými stanovišťami frontu a armád je spravidla organizovaný telefónny utajený kanál pre ZAS alebo šifrové spojenie. K tylovým veliteľským stanovišťam zväzkov priamej podriadenosti organizujeme neutajený telefónny kanál.

Linkové spojenie z TVS frontu k tylovým útvarom, zväzkom a zariadeniam sa zabezpečuje do priestorov zmobilizovania a na miesta velenia v operačnej zostave frontu. Z TVS frontu na veliteľské stanovišťa TÚZZ sú organizované telefónne neutajené kanály. S veliteľskými stanovišťami tylových útvarov, zväzkov a zariadení, ktoré majú šifrové pracoviská, organizujeme telegrafné kanály pre šifrové spojenie.

Spofahlivosť a odolnosť linkového spojenia je závislá od spôsobu vybudovania linkovej siete na teritóriu frontového tyla. Dôležitú úlohu zohráva aj umiestnenie miest velenia TÚZZ s ohľadom na spôsob vybudovania linkovej siete.

Pre zabezpečenie **poľného poštového spojenia** sa na TVS frontu zriaďuje stanica poľného poštového spojenia a využíva sa uzol poľného poštového spojenia, ktorý rczmieštnujeme 15 km od veliteľského stanovišťa frontu.

Toto spojenie z TVS frontu na VS frontu organizujeme po smere prostriedkami uzla poľného poštového spojenia. V niektorých prípadoch, ak treba doručiť zásielky série „MP a P“ využívame sily a prostriedky stanice poľného poštového spojenia TVS frontu.

Poľné poštové spojenie s tylovými veliteľskými stanovišťami armád a zväzkov v priamej podriadenosti frontu je organizované cez uzly poľného poštového spojenia frontu a armád. Spojenie s TÚZZ frontu organizujeme zo stanice poštového spojenia na TVS frontu prostriedkami stanice poľného poštového spojenia okružným spôsobom. Tylové útvary, zväzky a zariadenia, ktoré sú rozmiestnené v blízkosti uzla poľného poštového spojenia frontu, prihlasujú sa na príjem a odosielanie zásielok na tomto uzle priamo. Spojenie je zaistované cez uzol poľného poštového spojenia.

Organizácia rádiového spojenia vo frontovom tyli

Rádiové spojenie má pri zabezpečovaní riadenia frontového tyla veľký význam, najmä pri premiestňovaní miest velenia, keď v mnohých prípadoch je jediným prostriedkom, ktorý zabezpečuje velenie. Na organizáciu rádiového spojenia má vplyv: zloženie tylového uskupenia a jeho rozmiestnenie, veľké vzdialenosti miest velenia TÚZZ od tylového veliteľského stanovišťa frontu, ale aj ich vybavenie spojovacími prostriedkami.

Vo frontovom tyli organizujeme rádiové spojenie systémom priamych spojov v rádiových sieťach a smeroch. Na zaistenie rádiového spojenia používame rádiové stanice stredného výkonu.

Na zabezpečenie tohto spojenia s nadriadeným sú spravidla organizované rádiové siete a smery.

Veliteľ a štáb frontu má s tylovým veliteľským stanovišťom zaistené spojenie pomocou rádiových siete miest velenia frontu alebo rádiovým smerom medzi tylovým ve-

liteľským stanovišťom frontu. Trvalé začlenenie rádiových staníc do rádiových sietí veliteľa frontu nie je efektívne, čo potvrdzujú aj operačné cvičenia. Napr. na cvičení Palcát-86 sa neuskutočnil ani jeden hovor v rádiových sieti veliteľa frontu. Táto rádiová sieť je predovšetkým určená na velenie armádam. Zabezpečovanie spojenia v tejto sieti s TVS je podľa môjho názoru málo operatívne.

Ďaleko výhodnejšie sa javí požiadavka organizovať priame rádiové spojenie medzi tylovým veliteľským stanovišťom frontu a styčnými skupinami na veliteľskom a záložnom veliteľskom stanovišti frontu. Potreba tohto spojenia sa zvlášť prejavuje pri premiestňovaní miest velenia frontu, keď ešte nie je plne zaistené rádiové spojenie. Táto skutočnosť sa v plnej miere potvrdila aj pri cvičení Palcát-86, kde TVS nemalo pomerne dlhý čas priame spojenie so styčnou skupinou na veliteľskom stanovišti a štáb tyla frontu nebol včas informovaný o situácii.

Na zabezpečenie rádiového spojenia s tylovými veliteľskými stanovišťami armád a frontového letectva organizujeme rádiovú sieť tyla frontu. Okrem toho by mal byť pripravený rádiový smer, na ktorý sa môžu vyvieť niektoré tylové veliteľské stanovišťa podriadených armád. Na zaistenie rádiového spojenia s tylovými veliteľskými stanovišťami priamo podriadených útvarov a zväzkov sa organizujú rádiové siete tyla frontu s priamo podriadenými útvarmi a zväzkami. Rádiové spojenie s TVS motostreleckých a tankových divízií priamej podriadenosti frontu je organizované v samostatnej rádiových sieti, alebo sa môžu začleniť do rádiových sietí tyla frontu s priamo podriadenými zväzkami. Začlenenie bude závisieť od počtu divízií a rádiových prostriedkov spojovacieho útvaru tyla.

V prípade, že front vysiela operačnú manévrujúcu skupinu, rádiové spojenie s tylovým veliteľským stanovišťom tejto skupiny budeme spravidla organizovať na samostatnom rádiovom smere.

Rádiové spojenie s TÚZZ zaistujeme pomocou priamych spojov rádiovými stanicami, ktoré zabezpečujú potrebný dosah. Počet rádiových staníc v jednotlivých rádiových sieťach by nemal prevyšovať 4 až 6 účastníkov.

Rádiové spojenie s frontovými zväzkami materiálneho zabezpečenia je organizované v rádiových sieti velenia frontovým zväzkom materiálneho zabezpečenia. Okrem toho má byť pripravený rádiový smer s mož-

nosťou vyvedenia niektorého zväzku na rádiodalekopsný smer. V rádiovéj sieti pracujú rádiové stanice TVS frontu a veliteľské stanovišťa frontových zväzkov materiálneho zabezpečenia.

Spojenie s frontovou tylovou základňou je organizované v samostatnej rádiovéj sieti. Pokiaľ sa nevytvárajú oddelenia frontovej tylovej základne, tak sa prevádzka uskutočňuje medzi TVS frontu a veliteľským stanovištom frontovej tylovej základne po rádiovom smere. Ak sa v priebehu operácie vytvárajú oddelenia frontovej tylovej základne, tak v rádiovéj sieti pracujú aj oddelenia tejto základne. Zvláštnosťou siete je to, že sa zabezpečuje velenie frontovej tylovej základne z TVS frontu, ale súčasne aj z veliteľského stanovišťa frontovej tylovej základne velenie oddeleniam frontovej tylovej základne.

Na zaistenie velenia zväzku ochrany tyla organizujeme rádiový smer medzi TVS frontu a veliteľským stanovištom tohto zväzku.

Riadenie automobilových prevozov a cestného zabezpečenia z TVS uskutočňuje zástupca veliteľa frontu pre tylo — náčelník tyla prostredníctvom náčelníka správy vojenskej dopravy frontu. K riadeniu sa spravidla organizujú rádiové siete a smery.

Do rádiovéj siete velenia cestnému vojsku frontu a automobilovému zväzku, sú začlenené rádiové stanice TVS frontu, veliteľské stanovišťa cestných zväzkov aj ostatných útvarov a jednotiek. Okrem rádiovéj siete musí byť pripravený rádiodalekopsný smer, na ktorý sa môže vyvieť veliteľské stanovište niektorého cestného zväzku.

So zväzkom, ktorý obsluhuje hlavnú automobilovú cestu frontu sa môže organizovať samostatný rádiový smer.

Riadenie potrubného zväzku pohonných hmôt, frontových skladov a automobilovej jednotky pre dopravu špeciálnych pohonných hmôt uskutočňuje náčelník tyla frontu prostredníctvom náčelníka správy pohonnými hmotami frontu. V rádiovéj sieti pracuje rádiová stanica TVS frontu, zväzku potrubnej dopravy pohonných hmôt a automobilovej jednotky pre dopravu špeciálnych pohonných hmôt. Okrem rádiovéj siete musí byť pripravený rádiodalekopsný smer, na ktorý sa môže vyvieť zväzok potrubnej dopravy pohonných hmôt alebo frontový sklad špeciálnych pohonných hmôt.

Velenie útvarom a zväzkom železničného vojska sa uskutočňuje z TVS frontu ná-

čelníkom správy železničného vojska frontu. Na zabezpečenie spojenia organizujeme rádiovú sieť velenia železničnému vojsku, v ktorej pracujú rádiové stanice TVS frontu, veliteľského stanovišťa železničných zväzkov, útvarov a jednotiek a rádiový smer pre spojenie s železničným prieskumom.

Okrem rádiovéj siete je pripravený rádiodalekopsný smer, na ktorý sa podľa situácie a potreby môže vyvieť železničný zväzok.

Zdravotnícké útvary a zariadenia sú riadené z TVS frontu náčelníkom tyla prostredníctvom náčelníka zdravotníckej správy frontu. Na zabezpečenie riadenia je spravidla organizovaných niekoľko rádiových sietí.

Na riadenie vojenských nemocničných základní frontu a veliteľstva frontového odsunového strediska vytvárame 1 až 2 rádiové siete. V každej pracujú spravidla až tri vojenské nemocničné základne a VFOS.

Rádiová sieť velenia autobusovou zdravotníckou jednotkou je určená na riadenie ich činnosti. V tejto sieti pracujú rádiové stanice TVS a autobusových zdravotníckych jednotiek.

V článku som venoval pozornosť len niektorým problémom organizácie spojenia vo frontovom tyli s cieľom ukázať na zložitosť problematiky organizácie spojenia vo frontovom tyli.

Zo skúseností operačných cvičení možno označiť ako najzložitejší problém zabezpečiť spoľahlivé spojenie s tylovými veliteľskými stanovišťami armád a TÚZZ, najmä v priebehu útočnej operácie, kde posiaľ pretrvávajú niektoré nedostatky. Príčinu vidím predovšetkým v: šablonovitom prístupe organizácie spojenia v operačnom tyli, nedostatočnom využívaní technických prevádzkových možností stávajúcej techniky, nedostatočnej vycvičenosti jednotlivých odborností v spojovacích jednotkách, útvaroch a zväzkoch, postupnom zaostávaní parametrov spojovacej techniky za požiadavkami kladenými na spojenie vo frontovom tyli.

Myslím, že postupným odstraňovaním uvedených príčin a nedostatkov možno zabezpečiť z TVS nepretržité spojenie vo frontovom tyli.